

מצוה לבנות בית המקדש בדורנו

ומהם הדברים המעכבים בנינו

הרב מרדכי שריקי ס"ט

"וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יְהוָה הַר בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הָהָרִים וְנִשְׂא מִגְבְּעוֹת וְנִהְרָוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם: וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הָרָה' אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיִרְנֶנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכֶּה בְּאַרְחֵיתָיו." (ישעיה ב, ב-ג).

בית המקדש נחרב בעוונותינו הרבים לפני 1958 שנים, ועד עצם היום הזה עוד לא זכינו, ולא השכלנו לבנות את בית המקדש השלישי. בית המקדש הראשון נחרב בשנת 586 לפני הספירה על ידי בבל. בית המקדש השני נחרב בשנת 68 לספירה על ידי רומא. ושני הבתים נחרבו באותו תאריך – בתשעה באב.

ולמה לא השכלנו? והרי לפי כל הפוסקים יש מצווה לבנות בית המקדש במיוחד בשעה שרוב עם ישראל נמצא בארצו. ועוד לפי הרמב"ן (במדבר טז, כא). "היה עונש על ישראל בהתאחר בנין בית הבחירה [...] ואילו היו ישראל חפצים בדבר ונתעוררו בו מתחילה היה נעשה בימי אחד מהשופטים או בימי שאול, או גם בימי דוד, כי אם שבטי ישראל היו מתעוררים בדבר לא היה הוא הבונה אבל ישראל הם היו הבונים."

כששואלים היום את הציבור הרחב למה בית המקדש עוד לא נבנה? הדעה הרווחת: 'הוא עתיד לרדת שלם מהשמים'. אחרים יאמרו: אנחנו לא ראויים; או: חסרים כיום פרטי ידע הלכתיים וטהרה מלאה מ'טומאת מת' שנדרשים לבנייתו ולתפקודו. התפיסה המעשית היא, שהר הבית נמצא תחת שליטה פוליטית ודתית שונה.

המניעה לבנות את בית אלו-הינו כרוכה לכאורה בכמה בעיות, וננסה בס"ד לענות אחת אחת:

ישנם לכאורה כמה סיבות המעכבות בנין בית המקדש בדורנו:

- הבית השלישי ירד מהשמים,
- לא ידוע מקומו המדויק של בית המקדש,
- אין סנהדרין, ואין נביא,
- מחלוקות חכמי הדור בכל עניני המקדש,
- אין הסכמה בעם ישראל, ועוד לא מוכנים נפשית-רוחנית, וחלק זעיר מתנגד למהלך כזה,
- הערבים ואומות העולם יתנגדו (ודבר זה יגרור שפיכות דמים).

נתבונן כעת בכל נקודה שהזכרנו כסיבה לעיכוב:

א. הבית השלישי ירד מהשמים

נראה בפשטות שמדרשי חז"ל המדברים על בית המקדש העתיד שירד מן השמים, בעצם מפנים אותנו לשאלה אחרת והיא: האם עלינו להבין אגדות חז"ל כפשוטן או לא?

לכאורה רש"י וההולכים אחריו הבינו בדרך כלל את מדרשי חז"ל כפשוטם, לעומתם הרמב"ם וחכמי הסוד, ובפרט הרמח"ל אמרו: שאין לתפוס דברי אגדה כפשוטם, ורוב דבריהם הם משל.

רש"י במסכת סוכה (דף מא, א) והתוספות² בשבועות (טו, ב) סברו שבית המקדש השלישי ירד מהשמים, והוא ע"פ מדרש תנחומא (כי תשא, סי' יג), והזהיר בראשית³.

הגם שלע"נ דעתי, רש"י הוא פרשן ולכן לא תמיד מכוון דבריו להלכה, בכל זאת על דברי רש"י **שבית המקדש ירד משמים**, כתב הערוך לנר שמלשון התלמוד לא משמע כן: "וודאי בית המקדש לעתיד לבוא יבנה בנין ממש בידי אדם, ומה שנאמר: 'מקדש ה' כוננו ידיך' שנדרש בתנחומא שירד למטה, הוא **בית המקדש רוחני** שיבוא לתוך בית המקדש הנבנה גשמי, כנשמה בתוך הגוף". (ערוך לנר, סוכה מ"א ע"א, על רש"י ד"ה אי נמי).

להלכה, הרמב"ם פסק בספר המצוות מצות עשה (סי' כ'): "היא - שצונו לבנות בית הבחירה, בו יהיה ההקרבה והבערת האש תמיד ואילו תהיה ההליכה והעליה לרגל והקיבוץ בכל שנה והוא אמרו יתעלה: "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח). ובדומה לזה בהלכות בית הבחירה פ"א הלכה א' ז"ל: "מצוה עשה לעשות בית לד' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה שנאמר: "ועשו לי מקדש". [...] ואולם בהלכות מלכים (פ"א ה"א) הביא הרמב"ם פסוק אחר וז"ל: "שלש מצוות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ, למנות להם מלך [...] ולהכרית זרעו של עמלק [...] ולבנות בית בחירה שנאמר: 'לשכנו תדרשו ובאת שמה (דברים יב, ה).

מקור דבריו הוא בספרי (פרשת ראה פסקא טו) ובגמ' סנהדרין (כ, ב), אלא שהרב שינה קצת מדברי הספרי שכן הספרי הביא פסוק אחר: 'והיה המקום אשר יבחר ד' א-להיכם לשכן שמו שמה תביאו את עולותיכם (דברים יב, יא). בעקבות הרמב"ם בספר המצוות כתב בעל ספר החינוך (מצווה צה):

"לבנות בית לשם ה' - כלומר שנהיה מקריבים שם קרבנותינו אליו, ושם תהיה העליה לרגל וקיבוץ כל ישראל בכל שנה, שנאמר: "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח). וזאת המצווה כוללת עמה הכלים

חכמים וחידושיהם צריכים למוד, ושכל הקרוב להם ואין המפתחות בידו אינו אלא רוצה ליכשל".

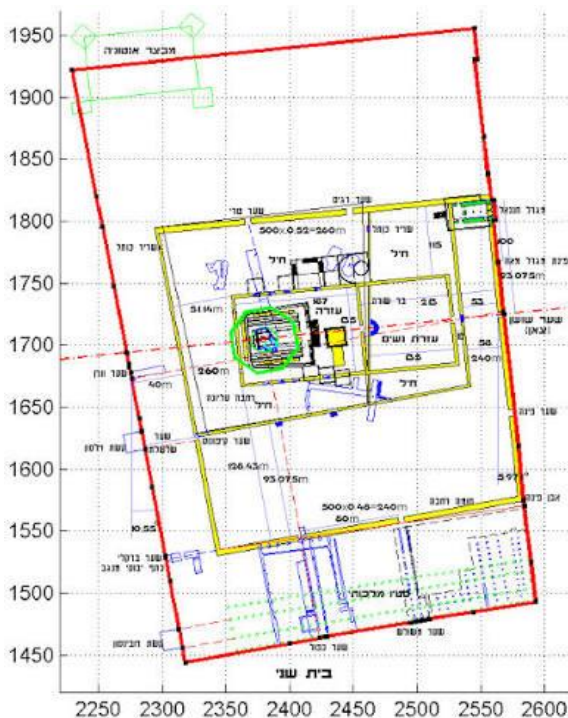
2. **הבעיה תהלכה**: הגמרא בשבועות קובעת שאין בונים את בית המקדש בלילה ואין בונים אותו ביום טוב. **הפתרון של תוספות**: התוספות (במסכת סוכה מ"א) מסבירים שאם הגאולה תתרחש בלילה או ביום טוב, לא נוכל לבנותו בעצמנו מבחינה הלכתית. לכן, רק במקרה כזה הבית ירד מן השמים כדי שלא נצטרך להמתין. אם הגאולה תהיה ביום חול, אכן נבנה אותו בעצמנו. 3. "ובגין דא בטורא דא אתבני בי מקדשא על ידא דקודשא בריך הוא יהא קיימא לדרי דרין".

1. ראה מאמר על ההגדות: "חלק הסודות - אין ראוי שיימסר כך לפני כל הרוצה ליטול את השם [...] כי אינו כבודו של הבורא ית' שימסרו סתריו ביד אנשי מדות רעות, ואפילו שיהיו חכמים מחוכמים. ואם מצד עמקם, שהרי הענינים באמת עמוקים מאד ולא יצליחו בהם אלא אנשים זכי השכל ומלומדים בדרכי העיון היטב, ואם יפגעו בהם שכלים גסים אף בלתי מלומדים בעיונים, יוציאו הענינים האמיתיים היקרים לשיבושים ודיעות רעות. [...] והמפתחות האלה השאירים בידי תלמידיהם שקבלום מידם, ואמנם עליהם סמכו שלא ימסרום אלא לתלמידיהם אחרים הגונים כהם, וכן מדור אל דור. והמה הזהירו וכן צוו לכל משכיל ומלמד שיהיה מזהיר ומכריז לכל, שדברי

והלכה למעשה: המקור הראשון בו נושא מיקום המקדש וגבולותיו נידון בצורה הלכתית מסודרת הוא שו"ת הרדב"ז, שהיה רבה של צפת במחצית השנייה של המאה ה-16:

"שאלת ממני, אודיעך דעתי: אם מותר להיכנס לעליות הבנויות סביב לבית המקדש, שהן בולטות לתוך המקדש על גבי זיזין וגזוזטראות, לפי שראית שנהגו בזה היתר ואין מוחה בידן **תשובה** דע שלא כל העליות שוות ולא כל הרוחות שוות וצריך אומדן יפה לראות אי זו מותרות ואי זו אסורה וזה כי **הדבר ברור שתחת הכיפה שם אבן השתיה בלי ספק** הנקרא אצלם אלסכרא, וא"ת דהא תנן אבן היתה שם מימות נביאים הראשונים ושתיה שמה גבוהה מעל הארץ ג' אצבעות ועליה הארון נתון ועתה שאלנו את פיהם ואמרו שהיא גבוהה מקרקעית הכיפה ג' קומות ואנו רואין מבחוץ שעולים לכיפה במדרגות הרבה כבר כתבתי על זה בתשובה שקרקעית הבית חפרו אותו כמה פעמים לגלות היסודות ולכן הוא נמוך הרבה ממה שהיה מקודם תדע דהא תנן בכמה דוכתי שהר הבית היה גבוה מירושלם והשתא הדבר הוא להפך. [...] **מ"מ אין ספק כי האבן הזאת אשר תחת הכיפה היא אבן השתיה אשר עליה היה הארון בבית קדש הקדשים לצד מערב וכו'.**"

תשובתו של הרדב"ז נחשבת לאבן היסוד בנוגע לעיסוק ההלכתי בהר הבית, וכל הבאים אחריו נדרשו לדבריו.

הצריכים בבית אל העבודה, כגון המנורה והשולחן והמזבח וכל שאר הכלים כולם. ונוהגת מצוה זו בזמן שרוב ישראל על אדמתן. וזו מן המצות שאינן מוטלות על היחיד כי אם על הצבור כולו, כשיבנה הבית במהרה בימינו יתקיים מצות עשה".

מצווה זו מוטלת על הציבור ולא על היחיד; ומוסיף בעל "מנחת חינוך": **"גם היום אפשר שאם יתנו המלכויות רשות לבנות בית המקדש, מצווה לבנות, כמבואר במדרש, בימי רבי יהושע בן חנניה, דנתנו רשות, התחילו לבנות. ועיין בספר כפות תמרים שרבונו נתנאל בעל התוספות רצה לילך להקריב קרבנות בירושלים, אם כן הוא הבין לבנות בית המקדש."**

ב. מקומו המדויק של בית המקדש

רבו דעות ומחלוקות בעניין מקומו של בית המקדש. בקיצור, סוגיית זיהוי מקום המקדש מתחלפת לשלוש גישות מרכזיות לפי מיקום: **הדרום** (שגיב, הרב ישראל דב לבנוני), **הצפון** (פרופ' קאופמן) ו**המרכז** (רוב הרבנים). בתוך גישת המרכז קיימות מחלוקות סביב זיהוי הסלע, מיקום קודש הקודשים, כיוון הציר המדויק וזיקת המקום לגבולות הר הבית הקדומים.

המשנה במסכת מידות (פ"ב, מ"א) קובעת שהר הבית היה בגודל של חמש מאות אמה על חמש מאות אמה. והנה הר הבית שלפנינו איננו ריבוע כלל אלא דמוי מלבן כאשר אורך כותל הדרומי שלו כ- 279 מ', המזרחי כ- 465 מ', הצפוני כ- 317 מ' והמערבי כ- 487 מ' ופינות דרום-מערבית וצפון-מזרחית כמעט ישרות. מוסכם על דעת כל החוקרים שכותל מזרחי הוא מקורי וכותל צפוני הוא תוצאה של הרחבה מאוחרת. האוחזים בשיטה מרכזית או צפונית חייבים להסכים לכך שהכותל הדרומי הוא תוצאה של הרחבה. לגבי הכותל המערבי יש הסוברים (רב הורוביץ, ריטמאייר, קאופמן) שגם הוא תוצאה של הרחבה. ויש הסוברים (ר' טוקצ'נסקי, ר' קורן, ר' גורן) שהוא מקורי. דעה אחרונה מחייבת בחירת אמה גדולה, 56 ס"מ (ר' קורן), 58 ס"מ (ר' גורן) ו- 60 ס"מ (ר' טוקצ'נסקי). מאחר וקיימת זווית של כ- 4.6 מעלות בין כותל מזרחי למערבי, יוצא שהר הבית של 500 על 500 אמה איננו מרובע.

לפי מסכת מידות (פ"ב מ"א) **"רובו** (של הר הבית) **מן הדרום. שני לו מן המזרח, שלישי לו מן הצפון, מעוטו מן המערב"**. על פי פרוש הרמב"ם כוונת המשנה סובבת על המרחקים בין העזרה (ללא עזרת נשים) לגבולות הר הבית. אילוצים אלה מקשרים את מקום בית המקדש אל גבולות הר הבית.

ה-20, מחבר הספר "דבר הלכה". עסק רבות בטופוגרפיה ההלכתית של הר הבית ותמך בכך שציר המקדש היה ניצב לכותל המערבי. **והרב יחיאל מיכל טוקצ'נסקי**: מגדולי פוסקי ירושלים במאה ה-20, ראש ישיבת "עץ חיים" ומחבר "לוח ארץ ישראל" וספר "עיר הקודש והמקדש", שבו הגדיר הלכתית את גבולות הר הבית ומקום המקדש במרכז ההר.

6. **רובו מן הדרום:** הרווח והמרחק הגדול ביותר בין חומת הר הבית לעזרה היה בצד דרום. **שני לו מן המזרח:** המרחק במזרח היה קטן יותר מאשר בדרום, אבל גדול מאשר בצפון ובמערב. **שלישי לו מן הצפון:** המרחק בצפון היה קטן יותר מאשר במזרח. **מעוטו מן המערב:** המרחק והשטח הפנוי הקטן ביותר היה בצד מערב

4. יש המעמידים את בית המקדש בדרום - ראה למשל ט. שגיב ור' ד. לבנוני; יש המעמיד בצפון (פרופ' א. קאופמן, והרוב מעמידים במרכז. בין האחרונים יש המזהים את הסלע שבפסגת הר הבית עם אבן השתיה - ר' הורוביץ, ר' י. טוקצ'נסקי, ר' ז. קורן, ריטמאייר, ויש שמזהים את הסלע עם מקום מזבח או שיתין (רב ש. גורן). גם למזהים את הסלע עם אבן שתיה עדיין נשארת השאלה היכן בדיוק היה מרכז קדש הקדשים. קושיה נוספת היא כיוון ציר בית המקדש: מזרח-מערב גיאוגרפי (ר' קורן), ניצב לכותל מזרחי (וטסון, ריטמאייר), ניצב לכותל מערבי (קונדר, שיק, מומרט, דלמן, וינסנט, ר' הורוביץ).

5. מתוך רבני וחוקרי הגישה המרכזית (זיהוי אבן השתיה תחת כיפת הסלע) יש: הרב חיים אריה לייב הורוביץ: רב ויזם ירושלמי מסוף המאה ה-19 ותחילת המאה

ג. היום אין סנהדרין ואין נביא!

במדרש בראשית רבה, (פרשה ס"ד) מספרים שבימי רבי יהושע בן חנניה (לאחר חורבן בית שני), קיבלו היהודים אישור מהקיסר האדריאנוס לבנות את המקדש. חכמי הדור, ובראשם פפוס ולוליאנוס, החלו מיד בהכנות מעשיות, באיסוף כספים ובהקמת תחנות אספקה לעולים, למרות שלא היה להם נביא. מכאן מוכיחים חכמי אמת שהחיוב קיים בכל רגע שיש רשות פוליטית ומעשית.

הרמב"ן בפירושו לתורה, (במדבר טז, כא) כותב במפורש שהעיכוּב בבניית בית המקדש הראשון נזקק לחובתם של עם ישראל. לשיטתו, אילו היו ישראל מתעוררים ומבקשים את בניין הבית עוד בימי השופטים או בימי שאול, המקדש היה נבנה אז על ידי העם, ללא צורך בהמתנה לציווי נבואי מיוחד.⁷

ובפוסקים האחרונים: הרב צבי הירש קלישר (דרישת ציון), הוא הוכיח באריכות שמצוות בניין המקדש והקרבנות הקורבנות אינן תלויות בביאת המשיח או בנבואה גלויה. לטענתו, הגאולה תתחיל בדרך הטבע וביוזמה אנושית (קמעא קמעא), ועל עם ישראל לפעול באופן מעשי לבניית המזבח והמקדש.

החתם סופר (שו"ת, חלק יורה דעה, סימן רל"ו): לא אסר את עצם הבנייה ללא נביא. דעתו היא שאין צורך בנביא כדי לבנות את המקדש, אלא שנביא נדרש רק אם רוצים לבצע שינויים מהתבנית המקורית של שלמה המלך או המשכן. אם בונים בדיוק לפי המידות הידועות, אין צורך בנבואה.⁸

כאמור הערוך לנר בחידושו המפורסמים למסכת סוכה (דף מא, א'), יצא נגד שיטת רש"י שבית המקדש השלישי ירד מוכן ובנוי מן השמים. הוא מוכיח מהמקורות שבית המקדש חייב להיבנות פיזית בידי אדם. וכמו הרמח"ל ב'משכני עליון'. למרות שהוא סובר שהבית השלישי יבנה בנין חומרי כאשר לעולם הזה הוא התנגד נחרצות לניסיונות מעשיים לבנות את המקדש או לחדש את הקורבנות בדורו ללא נביא. וכך הוא כותב בשו"ת בנין ציון (סי' א'):

"זה לשון הספרי [...] הרי בפירוש אע"פ דיליף מקרא לשכנו תדרשו שלא נמתין על נביא לעלות לירושלים ולבקש מקום המקדש כמו שעשה דוד, עכ"ז אסור להקריב אלא על פי נביא, כדיליף מדוד שלא הקריב אפילו במזבח עד שבא גד החוזה ואמר לו 'עלה

7. ראה רמב"ן (במדבר טז, כא): "שהיה עונש על ישראל בהתאחר בנין בית הבחירה... ואילו היו ישראל חפצים בדבר ונתעוררו בו מתחילה היה נעשה בימי אחד מהשופטים או בימי שאול, או גם בימי דוד, כי אם שבטי ישראל היו מתעוררים בדבר לא היה הוא הבונה אבל ישראל הם היו הבונים".

8. ראה שם סי' רל"ו: "[לכבוד] ... מ"ה עקיבא [איגור] נ"י אב"ד דק"ק פוזנא יע"א: [...] ובהדי שותא מאז ה' צל"ע למ"ד ארון גלה לבבל א"כ למ"ד ק"ר לא קדשה לע"ל ואף מקום מקדש וכדעת הראב"ד עיין מג"א סוף הל' ט"ב ועיין פ"ב דשבועות א"כ מנ"ל בבית שני לבנות ב"המק בלי ארון וכרובים בלא"ה יש לתמוה על כמה שינוי' בכלים ובבנין ממשכן ומזבח של מרע"ה וגם בנין בית שני שנוי' מהראשון ובנין שעתידי בבנואת יחזקאל שנוי מכל ה"ל אע"ג הכל בכתב מיד ה' השכיל ע"פי נביא מ"מ הא אין נביא רשאי לחדש דבר אלא לשעה

והקם לה' מזבח, וכמו שכתב הספרי שלא תעשה אלא על פי הנביא.

והנה בתחילה עלה בדעתי שאולי יש לחלק שזה דוקא בעוד שלא נודע מקום המזבח לדוד לא הותר לו להקריב רק ע"פ נביא, אבל מאחר שנודע, מאז מותר להקריב גם שלא על פי נביא.

אמנם ראיתי שזה אינו, שהרי דוד ידע מאז שישב עם שמואל בניות ברמה כל מקומות בניין הבית כאשר מיד ד' עליו השכיל, וכן אמרין סוכה (דף נ"ג) כשכרה דוד שיתין קפא תהומא ... וא"כ כבר ידע דוד מכוון מקום המזבח, ואעפ"כ לא הותר לו להקריב רק על פי נביא".

לסיכום: בעוד שהמצריכים נביא חוששים בעיקר מטעות במיקום המזבח או בפירוש מידות יחזקאל הנביא, החכמים שאינם מצריכים נביא טוענים שמיקום המזבח והר הבית ידוע לנו כיום בוודאות הלכתית מספקת על פי המסורת. ועוד ניתן לבנות את בית המקדש ע"פ המבנה וביאור מידות יחזקאל לפי הגילויים שהרמח"ל כתב בספרו 'משכני עליון' שהתפרסם ב"ה בדורנו.

ד. מחלוקות חכמי הדור

אחת מצרות הגלות היא שלא תימצא הלכה ברורה אחת בישראל. וכמו שמפרש רש"י במסכת שבת (קלט, א) ד"ה 'הלכה ברורה' – בטעמים – שלא יהא בה מחלוקת. ובמקום שיש טעם אמיתי להלכה עד שלא יפול בה שום ספק. וזה לא המצב בעוונותינו, שרוב הטעמים של הדינים הם צדדיים וברובם אין ריח או טעם עד שבא האר"י שבחבורה וגילה טעמים אמיתיים. והוא מ"ש הרמח"ל בתיקוני זוהר תנינא:

"רבנן רבנן הא גלותא אתארך ותרעין אנעלו, וחכמתא אסתלקת מבני נשא, דכתיב אבדה עצה מבנים (ירמיה מט, ז). והא זמנא מטא דאתמר ביה כי יראה כי אזלת יד (דברים לב לו) הא זמנא דאשתכחת אוריתא מעלמא ולא אתחזיאת הלכה ברורה בכל מקום (שבת קלח ע"ב). הא זמנא דיתבעי דג לחולה ולא ישתכח (סנהדרין צז). דבשאר זמנין הוה כתיב וידגו לרוב בקרב הארץ (בראשית מח טז) אלון ת"ח נונין רברבין, דסלקין ונחתין ושטאן בימא. אבל השתא מתבקש דג כדא לחולה דאיהי שכינתא בגלותא, ולא אשתכח". (תיקונים חדשים - האידרא קדישא)

דג - הוא רמז לצדיק, בעל הלכה דהיינו בעל השכינה, משיח בן יוסף. וע"ד שכתוב: 'ויהי דוד לכל דרכיו משכיל, וה' עמו' – הלכה עמו בכל מקום.⁹

כשיתאספו חכמי ישראל בבירור ההלכה ע"פ הטעמים האמיתיים שגילה הרעיא מהימנא לרשב"י אז תהיה

לא לקיום והי' נ"ל דהיינו דכתיב ככל אשר אני מראה אותך תבנית המשכן תבנית כל כליו וכן תעשו פירש"י לדורות וכו".

9. ראה שבת קל"ח ע"ב; ובילקוט שמעוני עמוס, פרק ח, רמז תקמז: "והשלחתי רעב בארץ. [...] ר' שמעון בן יוחאי אומר ח"ו שתשתכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעך, אלא מה תלמוד לומר ישוטטו לבקש את דבר ה' שלא תמצא הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד".

10. ראה תיקונים חדשים, הקדמה: "והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע אלון תרין משיחין דקיימיין ברזא דצדיק לאתקנא לשכינתא, [...] כגון דוד דאיתמר ביה (שמואל א יח יד) ויהי דוד לכל דרכיו משכיל, דגלי מסכתא (עירובין נג) וגרים לצדיק לאנהרא לשכינתא. דבג"כ: וה' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום (סנהדרין צג ע"ב)".

ו. הערבים ואומות העולם יתנגדו

חלק נכבד מאומות העולם הקשורים במידה כל שהיא אל התנ"ך יודעים שבנין בית השלישי ב"ב הוא הסוף של ההגמוניה התרבותית והדתית שיצרו במשך שנים רבות בהטעות את עמם.

אם ממשלת ישראל תחליט מחר להתחיל לבנות מזבח חדש בציון או לבנות את החומות החיצוניים של בית המקדש, צעד כזה לכאורה צפוי לעורר מיד משבר מדיני וביטחוני חריף, הכולל עימותים אלימים נרחבים בירושלים ובאזור. תרחיש כזה צפוי להוביל לסערה פוליטית בינלאומית, ללחץ דיפלומטי כבד על ישראל, ולסכנה ממשית להסכמי השלום עם מדינות ערב.

לתרופה זו יש לפעול וליצור מוטיבציה של מנהיגי והוגי אומות העולם על הנחיצות והחשיבות של בית לכבוד השכינה הקדושה בירושלים. בית שיביא ברכה ושלום לעם ישראל ולכל העמים יושבי תבל. ואם יצליח הפרויקט הגדול ההוא 'בראש כל ההרים' אז נדע שהעולם התחבר אל שרשו ותיקונו.

לסיכום: אכן הפתרון הוא, שיש קודם כל צורך בהסכמה לאומית רחבה, ואח"כ, אם נשכיל להסביר ולפרש את גדולת הבית הקדוש, מהותו ותפקידו לעיני כל ישראל והעמים, אז נוכל לשיר את שירת הגאולה¹². ואם דלוננו, אנחנו אנשי התורה ותומכיה, אז נדע שעוד פעם יקרה לנו כמו שקרה בעת שיבת ציון... שקמה התנועה הציונית החילונית ועלו בחומה וב"ה הצליחו לגייס ולעלות הרבה יהודים לארץ מולדתם, ולקחו כמעט את כל ההנהגה בידיהם. תמה אני כמה עולם התורה התרשל במצווה העיקרית הזו של השכנת השכינה בהר ציון.

חלק מהרפיון בנושא המקדש נובע לכאורה מקשיים הלכתיים ומעשיים שלא ניתן להתמודד איתם, ואנחנו חושבים כאשר יהיו בידינו כל האמצעים והידע הדרושים, נוכל להתמודד בבעיה הפוליטית הלאומית והבינלאומית.

והאמת היא שהכל תלוי בכוח 'הדרישה' – כמ"ש: לְשָׁכְנוּ תְּדַרְשׁוּ (דברים יב, ה). ואלו יובאו לידיעת הקהל החכמה התבונה והגדולה שיש בבית אלוקינו, אז התמיכה בבנין בית המקדש תלך ותגדל.

כאשר תהיה התארגנות מקיפה - ניתן יהיה לפתור את רוב כל השאלות ההלכתיות; וכאשר רצון עז של רוב העם ומנהיגיו וההכנות המעשיות יתחברו לשעת כושר מדינית, בעזרת ה' יבנה המקדש.

ע"ה מרדכי שריקי ס"ט
ט"ו באב תשפ"ו

מנוחה לשכינה. בנושא דידן, העיסוק התורני בבית המקדש יהיה בגדר תחילת בנינו. והוא מה שכתב הרמב"ן בפירושו לתורה ריש פרשת תרומה (שמות כה): "והנה עיקר החפץ הוא במשכן מקום מנוחת השכינה שהוא הארון כמו שאמר: ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת".

ה. אין הסכמה לאומית בעם ישראל

ראינו בס' החינוך (מצווה צה) שיש צורך בהסכמה של רוב עם ישראל המעוניינים בבניית בית המקדש; אבל דא עקא בני ישראל לא מוכנים נפשית ורוחנית לבנין בית לה' אלוקינו. יתרה מזו, ישנו חלק, אמנם זעיר, שמתנגד בחריפות.

בלית הסכמה של בית המשפט, הממשלה, והמשטרה, חלק זה בעם יכול גם לעורר מהומות ולהצטרף לשונאי ישראל ולגרום כך לשפיכות דמים ח"ו. בית המקדש השלישי מסמל עבורם קיצוניות חמורה שתגרום לסוף ההגמוניה התרבותית ואף הדתית (של הנצרות והאסלאם).

זאת ועוד לפי סברת גדולי הפוסקים, כדי לבנות את בית המקדש לכאורה צריך מלך¹¹. ולמנות מלך יש צורך בבית דין של שבעים, וע"פ נביא¹².

איך מגיעים לשבעים זקנים היושבים על שולחן אחד - קרי המלכות, השכינה? ואולי לפני שמעמידים מלך צריך קודם כל לבנות את 'מלכות ישראל'. היום ב"ה יש מדינת ישראל המקבצת רוב עם ישראל תחת גג אחד. אויבינו העירקים ואח"כ הפרסים (איראנים) הזכירו לנו שאנחנו תחת 'גג אחד' עם הטיילים שלהם.

לפני הכל, חייבים אנו לתקן את המלכות – כנסת ישראל, השכינה הקדושה. אח"כ נמצא המלך אשר יהיה בימים ההם. בניין מלכות ישראל הוא על ידי אנשי אמנ"ה הממשיכים את הדעת העליון לעם. אלו הם המוסרים את נפשם עבור האומה היהודית הדלה והענייה בפנימיות התורה ובנבואה.

הבעיה האמיתית בעם ישראל היא, שלרוב הנאמנים לברית ה' ולתורתו אין מטרה משותפת. עלינו לברר את המטרה המשותפת והיעוד של עם ישראל, והוא: גילוי מלכותו, גילו כבוד ה' ויחודו לעיני העמים.

חלק נכבד בעם ישראל עסוקים בביטחון ובהגנה, אחרים בכלכלה ובבנין, ואחרים בקודש, אבל מעטים מאוד העוסקים בתיקון השכינה, תיקון המלכות ממש. אנחנו צריכים להיות ראויים להיות שייכים לעם ישראל, ראויים למלכות ה', ראויים למלך המשיח.

לעילוי נשמת

רבי רחמים זכרי ז"ל ואשתו ג'ולייט רבקה בת מרים ז"ל

12. כתב הרמב"ם (מלכים א, ג): "אין מעמידין מלך בתחילה אלא על פי בית דין של שבעים זקנים ועל פי נביא, כיהושע שמינהו משה רבינו ובית דין, וכשאלו דודו שמינם שמואל הרמתי ובית דין". (תוספתא סנהדרין ג ד).

13. ראה מאמר הגאולה, סי' [לז-לח] וכבר דברתי בזה. ותדע, שבהתברר הברורים כמו כן יצאו ישראל מן הגלות, וכאשר יגיעו לאמנה יאמרו שירה. [...] כי כל העולם בשירה הוא עולה, ובזמן הגאולה תהיה עליה גדולה לכל המדרגות והמאורות, ובעלות הקדושה יעלו ישראל אחריה".

11. ראה סנהדרין כ, ב: "רבי יהודה אומר: שלוש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ - להעמיד להם מלך, ולהכרית זרעו של עמלק, ולבנות להם בית הבחירה". ראה הרמב"ם במורה נבוכים (ג, מה): "ולזה באה המצוה שלא יבנה בית הבחירה אלא אחר הקמת מלך, שיצוה לבנותו ותסתלק המחלוקת." משמע שבניין המקדש אינו תלוי במלך שנמשח דווקא, אלא גם שופט ומנהיג שמאחד את בני ישראל, מחויב לבנות את בית המקדש. לדידו, נחיצות המלך היא לשם מניעת מחלוקת סביב הקמת המקדש.